6ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1642 — ԻԶՄԻՐ 20|2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1914 — ՇԱԲԱԹ

طاشنك

ازمير كونيه يومى غزته سى

صاحب امتياز . هراير ـ باش ـ محرر

"TACHINK,,
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN
SMYRNE

Directeur - Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԲ.	ՎԽՁ.	ԴՈՒ.
ԻԶՄԻՐ	40	40	20
ՊՕԼԻՍ ԵՒ ԳԱՒԱՌ	50	40	
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	25	12	Հր

Չհրատարակուած ձեռագիրք եւ չեն ետուիր

ԽՆԴԻՐՆ - ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒ
Հ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ՀԱՅԵԼԻՔԻՆ ՄԷՋ

Ինչ գեղեցիկ օդ, ինչ սիրուն եւ առինքնող պայծառութիւն, ինչ գուարիչ արեւ....

Կրաս խնդալու աճապարանքի պէտք չկայ, գիտեմ, պիտի ըսէք Ձէ ամուելի օդ մը կ'ընէ, անպարար անծրեւ կ'տեսայ, արեւի երես տեսած չունիք, ուր մնաց պայծառութեան...

Այո՛, այդպէս կրնայ ըլլալ ձեզի համար, դուք կրնաք այդպէս պնդել, բայց չէք կրնար զիս հաժոզել եւ ես իմ կարծիքիս մէջ անյողդող պիտի մնամ եւ պարծեալ կրկին ու կրկին պիտի պնդեմ Ձէ գուք չարաչար կ'սխալիք եւ Ձէ իրաւունքն իմ կողմս է, այսինքն արեւ, պայծառութիւն եւ գեղեցիկ օդ կ'վայելենք, բայէք այբ'նիդ վեր ցուցէք մեր աչքերուն վրայ տարածուած քողը եւ պիտի համոզուիք ըսածներուս եւ պէտք է որ համոզուիք, հազար անգամէ աւելի ինձի հաւատացիք, ինչո՞ւ չպիտի ուզէք նաեւ հաւատալ այսօրուան ըսածներուս... համբերող եղիք փաստերով պիտի ապացուցանեմ Ձէ իրաւունքն իմ կողմը է եւ սխալողը դուք էք...

Նախ հարցուցէք Ձէ ո՞ր տեղի օդին, արեւին վրայ կ'խօսիմ, կարծեմ մեր քաղաքին խօսքը չըլլար, Իզմիրի օդին արեւին վրայ չխօսեցայ, ըսկզբաք զգալ սկսած ըլլալնիդ, խօսքս Իտալիոյ, Ամերիկայի, Ափրիկէի համար չկրնա՞ր ըլլալ, անտարակոյս, եւ ոտվհետեւ այս վայրկեանիս չէք կրնար ապացուցանել Ձէ Իտալիոյ, Ամերիկայի կամ Ափրիկէի մէջ տեղատարափ կուգայ, չէ՛ք կրնար փաստերու վրայ հիմնուելով հակառակն ապացուցանել, ապա ուրեմն կ'պարտաւորուիք զբլուխ ծռել ըսածներուս առջեւ եւ ընդունիլ Ձէ իրաւունքն իմս է, Ձէ օդը պայծառ է, ջերմացուցիչ արեւ մը հորիզոնին վրայ կ'փայլի եւ նոյն իսկ հեղգուցիչ տար մը կ'ծանրանայ մեր լորձին վրայ։

Ամէն բան այսպէս է, երբ մարդ շօշափելի ապացոյցներ չունի ի ձեռին եւ ստիպուած է երեւակայութեան ոյժ տալ զուշակելու համար իրմէ հեռու գտնուղ իրերու կամ մտնոլորտային փոփոխութիւններու կացութիւնը, կ'պարտաւորուի իրմէ զօրաւոր երեւակայութիւններու առջեւ գլուխ ծռել, անոնց ըսածներուն հաւատալ, բարեմիտ հակակշռութիւն մը ցոյց տալ եւ նոյն իսկ անոնց ըսածներն իւրացնելով պնդել Ձէ անոնք նշմարելի են եւ անկեղծ։

Ուրեմն ահա կրկին կուգամ պնդել Ձէ գեղեցիկ օդ մը ունինք, սիրուն եւ առինքնող պայծառութիւն մը, գուարիչ արեւ մը, եթէ կրնար, եթէ ունի՛ք համարձակութիւն հրապարակ եկէք ինձի հակառակն ապացուցանելու...

ԵՍ

ԹՈՒՐՔ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ
ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԱՍԻՆ

Պատերազմը կ'չարունակէ բայարձակապէս թուրք հասարակաց կարծիքը զբաղեցնել։ Այս չատ բնական բան մըն է։ Պայց եթէ Պալոյ բոլոր թերթերը իրենց խմբագրականներու սիւնակները անոր կ'տրամադրեն, մէն մին տարբեր տեսակէտով կ'ներկայացնէ խնդիրը։ Այս կերպով պիտելով, կ'կարծենք մեր ընթերցողները չհամակրած պիտի ըլլանք, եթէ անոնց աչքին առկ պնդենք հակիրճ ամփոփում մը զանազան թերթերու երկուտան արտայայտութիւններուն։

Թանին այս երկու ամսուան պատերազմին վրայ ակնարկ մը կ'թոգուս կը հաստատէ թէ պատերազմի սկզբնաւորութեան առջեւ կ'գտնուինք դեռ, բայց այս երկու ամիսներէն բաւարար նպատ են Թուրքիոյ չհակընդդէմ տալու, մտնոտանդ արտատահմանի մէջ, իրական պատկառանք մը։ Սակայն, թուրքերը դեռ իրենց բոլոր միջոցները չեն տուած, կ'ըսէ, ժամանակ պէտք է որպէսզի Խալիֆային կոմէ հռչակուած տուրք պատերազմը, իր չարչ հաւաքել տայ իսլամ բանակներէ։ Թուրքիոյ ունեցած ոյժերն, — որ կը կազմէ Արեւելքի Արեւմտեան Խալիճները, — որքան ժամանակ որ հետեւին այս ուղղութեամբ, անոնց օր պիտի անհնարին օտարներուն պրօշին ծածանիլը նոր բանակի մը վրայ, և իրենց յառաջընթաց պնդացքին մէջ, պիտի անկասկածելի, ուրտակարի մը նման, թշնամիներուն ծրագիրները Չհաւատաքի այս պաշտպանները, անցնելով լեռները եւ ձնապատները, պիտին թէ իրենց հետեւած ճամբան պտուտաքիւններով լեցուն պիտի ըլլայ, բայց թուրքերը ինչպէս պիտին, անոնք որ հետ պիտի մնան իրրեւ պատասուած, աւելի սրպահանել պիտի ըլլան անոնցմէ՝ որոնք յառաջանալով պիտի մոտաերթասանան, ոչ մէկ բան պիտի կրցնէ պահոնք, մինչեւ վերջնական յաղթութիւն։ Այս երկու ամիսները իրրեւ խթան պիտի ծառայեն։

Թաշֆիր էֆէնտի կ'գրպի Սկանդիկ պաղեստ երկասասրդներով, որոնք թրչնամի յանձնառելու կոմէ բանուելով կիպրոս փոխադրուած են։ Ուժգնութեամբ անոնց գասը կ'պաշտպանէ և կ'յայտարարէ որ Օսմ. կառավարութիւնը, չէր կրնար զանոնք իրր պինուր գործածել, քանի որ այս պատերազմին զանոնք պինուր գրելէ հրաժարած էր։ Այնպէս որ ոչ միայն անոնք, այլ ամէրիկ առաջ Թուրքիա պաղեստինցին եւս վերջ կ'տան պինուրագրութեան։ — Թշնամիին կոմէ այս իսլամներուն բնաջնջելու նպատակ մը կ'տեսնէ և աւելի ուշ բանակին օգտակար ըլլալէ արգիլելու միջոց մը։

Թաշֆիր կ'աւելցնէ որ Թուրքիա դեռ չատ հեռու կ'գտնուի գաղթականներու պէտք ունենալու պարագային և ատոնց մէ գատ աւելի բարեբաղդին թիւով տարբեր իր արամագրութեան տակ ունի։ Վերջնական յաղթութիւն մը, ատոնց ատոնց, կրնայ կատարելապէս ձեռք ձրգուիլ։ Այս արարքը միջազգային օրինաց հակառակ կ'գտնէ։ Մեր կոմէ չհամարելը ցոյցերով պէտք է պատասխանել անոնց. հակառակ պարագային երկիրն արժանապատուութեան և շահերուն համաձայն վարուած չպիտի համարուինք։

Իգտամ Սև Ծովու մէջ պատահած դէպքերով կ'զբաղի, և կը հարցնէ այսքան կարեւոր իրողութիւններէ հետ, եթէ Պ. Եօնէսքօի և Պ. Ֆիլիպէսքօի կոտսկ'տցնելը կրնան դեռ պնդել, Սև Ծովու մէջ, ռուսական զերիշխանութեան վրայ՝ եթէ ռուսահայ Պուլկարներ պիտի կրնային վտանգել և Պուլկարի հաստատութիւնները ապահոցող վտանգն հետացընել։ Եթէ ատոյդ կ'պնդեն, ախտասալի են, որովհետեւ դէպքերը ապացուցին որ ռուսական այդ ծովային զերիշխանութիւնը ոչինչէ հաստատուած է։

Թուրք թերթը կ'ընդունի, սակայն կոյսին կոմէնէ ապագայ յաղթանակներ գուշակութիւնը և հիմնուելով այս ուրախալիր սկզբնաւորութեանց վրայ, կը յայտարարէ թէ կարճ պատահան մը կայ ապրիք առին անոնց, որոնք դեռ յաւհետաքիւն ցոյց կուտան, անոնց լսելու է. «Գայէք ինքզինքնիդ խնամել տալու...»

Ապագան վիճարանութիւն մը կը բանայ Թայմզի դէմ, որ ազգապրական և վիճակագրական հաշիւներու ձեռնարկած է հաստատելու համար որ երրեակ Համառնութիւնը վերջի վերջոյ այս պատերազմին մէջ վրայ պիտի ելնէ։ Մեր պաշտօնակիցը հակառակ համոզում մը ունի և իր տեսակէտը կ'պաշտպանէ թիւերու և աշխարհագրական ու պատմական նկատութիւններու վրայ յենլով։

Այս քանի մը ցուցմունքներէն կ'տեսնուի թէ պատերազմը որքան կ'գրգռէ մեր պաշտօնակիցները։ Երբէք, մինչեւ հիմակ, արեւելքի մէջ պատերազմ մը այսքան ուշադրութեամբ չէր պատուած, ոչ 1877ի, ոչ Երմէի և ոչ ուրիշ որ և է պատերազմի մը։ Ակնոց կ'հետեւի թէ խաղացուած խաղին կարեւորութեան թափանցած են, որ կ'նկատցայուն երեք մտահոգ վրայ և որմէ ուզղակի կախում ունի երկրին ապագան։

ԼԱ. ԹԻՒՐՔԻ

ՄԱՏՈՒԱԾ

«Իթթիհատճիները գործի գլուխ անցած» խորագրին ներքեւ Ահէնկ կը գրէ. Ինչ որ ալ ընեն, Անգլիոյ գրամներն ու Ռուսիոյ բանալիներովը բեռնաւորուած պաշտօնեաներն ու պաշտօնական անձեր Պուքրէշէ պալատն չեն կրնար կոր գատել։ Այս անմահներու պղծօրէն գործածած քաղաքականութիւնը օրըստօրէ փտեցնող վրայ է։ Ատոր հետ մէկտեղ, նաեւ գործին խառնուած է Թաքէ Եօնէսքուն որ անցեալ տարի կառավարութեան գլուխ իր մտահղացումն մէջ բանեցնով Ռումանիոյ ու Աւստրիոյ միջեւ բարեկամութիւն մը հաստատել կը չնար և Ռուսիոյ գերիշխանը փոխելու համար իր երկու ձեռքով փաթթուած էր այս քաղաքականութեան բանն ու բրիչին։ Այս առումն նախկին նախարարապետին հին քաղաքականութեան բոլորովին հակառակ եղող իր տեսութեան բնութագրը ընթացքը իրօք տրքան զարմանալի է։ Եւ այս քաղաքականութիւնն անգերազանցելի ոյժերով չատ անպատմելի կը պնդուին թէ դրամը մեծ գեր խաղացած է նախապատրին չեղումին մէջ։

Ռումանիոյ մէջ պնուող առաջարներ միայն Թաքէ Եօնէսքուով չեն վերջնաու «Ազգային Շարժում» անուն չանձնախումբի նախագահ Ֆիլիպէսքու եւս միեւնոյն վերաքնները կը տածէ, և անձնաժողովի մէջ միեւնոյն քաղաքականութիւնը յառաջ կը մղէ։ Բայց այս բոլոր առաստիական հոսանքներու վրայ, ռումէն կառավարութիւնը մեզ կը թուի թէ ցվերջ պիտի կարողանայ իր չէզոքութիւնը պահել։ Իր այս ընթացքը, սակայն, ոչ թէ Գերմանիոյ ու Աւստրիոյ հետ իր ունեցած բարեկամութիւնն է, այլ ուղղակի իր անձնական չահերուն պահանջումն այդպէս ըլլալուն համար է։

Ընդհակառակն համաձայնութիւնը իր այս փորձերը միայն Ռումանիոյ մէջ չէ որ կ'ընէ, այլ նոյնիսկ Ճարոնի մէջ ալ միեւնոյն հաստիրական քաղաքականութիւնը յառաջ կը մղէ։ Ճարոնի զինուր առնելու համար կը ջանայ Թօքիօի կառավարութիւնը համոզել։ Բայց կը տեսնենք թէ այս փորձն ալ պարապը ելնելու վրայ է։ Ճարոն այս կերպ առկարկութեան մը մերժած է մանաւանդ երբեակ Համառնութեան պաշտօնեաներ, ատոր համբան ալ գտնելու կը ջանան առկայն։ Փոխան Ճարոնի այսքան անձնուիրութեան կուզեն նաւէրներով վարձատրել գայն, ու այս պատճառաւ է որ Ճարոն դեռ բոլորովին վճռական պատասխան մը տուած չէ։

Ճարոնական պրեսը, ուստ պետնախանձութեան հասած տեղեկութիւնք, Բուխարեստի պինուրական չրջանակները ապշեցուցած ենթարկած են Ճարոնցիք տեսնելով ռուսերու կրած պարտութիւնները կը զժկամակին իրենց օգնութիւնը բերել ռուսիոյ, որով Սիձն Ռուսիոյ քունը պարձել փոխուած է։ Ռուսերը ճանչնալով երկու տեսակէտ կը վախնան։ Զինադադարի հետ գինակցելով այդ կողմի բոլոր կղզիները ձարոնի յանձնել և Չինաստանի ալ Մանչուրիոյ տերութիւնը չնորհել ու այս կերպով Ռուսիոյ իր եւեի կողմէն հարուած մը իջեցնել։ Իսկ երկրորդ վախն է, ընդհանուր պատերազմէն յետոյ Ճարոնի Ռուսիոյ կռնակին բեռ ըլլալը, որ երբէք պէտք չէ մոռնայ։ Անհատական Ռուսիոյ այս երկու կէտերուն մասին կը խորհի, և կը մտածէ թէ անպատճան պէտք է գոհոզութիւններ կատարել ճարոնի եթէ անոր գործակցութիւնը վայելել կ'ուզէ։ կարճ խօսելով ո՛ր կողմէն ալ եթէ նայիքնուս սիոյ բանը բուրդ է։

ՉԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Իզմիր գնուող 85 էն մինչեւ 306ի (24 – 45 տարեկան) ծնունդներէ պինուրական ծառայութիւն կատարելու տրիպուած բոլոր կահպարձ, որմնադիր, ծեփիչ, քարակոփ, տաղտպագործ, դերձակ, կօշկակար նպոյներ, տեզայի կամ գաւառացի պարտին Շարաթ օր (այսօր) առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 4 անպայման պիտի գալ Պէյլէր փողոց սեղ սաքէրի Իզմիրի մասնաճիւղին։

Ախզ տօքէրի նախագահ
Հազարապետ
ԱՀՄԻՏ ՀԱՄՏԻ

ԿՈՒՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ.—

Հիմնդի երկաթուղւոյ ի նպատս մէկ ղրուշնոց խթիտա իլմուխապէրները, միեւնոյն ձեւով բայ խտուէ գոյնով ալպուտած են ու չըչարերութեան հանուած, ինչպէս կը տեղեկացնէ Ելեմտիպ նախապարութիւնը։ Ահէ առաջ տպուած և այսօր գործածուղ իլմուխապէրներու ջնջուտին մասին պետ ոևէ որոշում արուած չըլլալուն համար անոնք եւս բան առաջնոյն, պիտի գործածուին։

ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ
(ԵԼՄՏԻՑ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿՈՒՄԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՀԱՂՈՐԴՈՒԱԾ)

Յօդ.— Նոյ. 24, 1914ին հրատարակուած կանոնագրին երկրորդ յօդուածին համաձայն թշնամի պետութեանց և առնոց պաշնակիցներու պատկանող երկիրներու մէջ վճարումներ կատարելուն արգիլուած ըլլալը ծանօթ է։ Թշնամի պետութեանց հպատակներու պատերազմի ընթացքին վճարումներ չի կատարուիներ, Նոյեմբերի 24 թուակիրաւ հրատարակուած կանոնագրին առաջին յօդուածին համաձայն, ոևէ օրինական պատիժ չկրած պիտի մնան Օսմանեան հպատակներ, թշնամի պետութեանց ու անոնց պաշնակիցներուն հպատակներու և կամ այս պետութեանց պատկանող այն հաստատութիւններու որոնք օսմանեան հողի վրայ կը գտնուին, յարմար տեսնուած պարագային կրնան իրենց պարտքերը վճարել, միայն թէ այս ընարութիւնը անձերու յատուկ է և ոչ թէ գրամատուներու։

Յօդ. 2.— Պաշտօնական չրջանակներու արիզներէն առանց ելմտից նախարարութեան արտօնութեան թշնամի պետութեանց և առնոց պաշնակիցներու պատկանող հպատակաց ոևէ վճարում չպիտի կատարուի։

Յօդ. 3.— Դրամատուներ, պարտուց յետաձգման կանոնին առնմանած գումարը չի չափազանցելու պայմանաւ,

կրնան թշնամի պետութեանց ու պաշնակիցներու տպաւորիչներու վճռաւճիռներ կատարել, այսուհանդերձ պաշտօնակից ու պաշտօնատարներու ամսականներն ու վարձքերը այս կանոնադրէն դուրս կը մնան։

Յօդ. 4.— Զկոք պետութեանց հպատակներէն հրամայուած, օմանեան երկրի մէջ գտնուող թշնամի պետութեանց ու պաշնակիցներու հպատակաց հրամանին վճարելի հարկերն անվճար պիտի մնան. բայց եթէ վճարելի գումարը ապահովագրական և կամ անոնցմէ ընկերութեան կը պատկանի ելմտից նախարարութենէն պատճառութեան առանց պայմանաւ յիշեալ գումարը ընկերութեան պահանջքի հաշուոյն պիտի անցուի։

Յօդ. 5.— Թշնամի պետութեանց և գաշնակիցներու երկիրներուն մէջ պատնեշուղ անձերու յատուկ մուրհակներու, օմանեան երկրի մէջ գտնուղ հասատատութեանց ու անհատներու վճարումը եթէ պարտատիրոջ չհետևուն կը նպատակ, վճարումը կրնայ կատարուիլ։ Այս գործատնեութեան մէջ նոյնիսկ միայն անհատներ պատճառ են և ոչ պրամատաներ։ Այս կերպիւ գանձուած պրամներ, հասատատութեամբ կամ անհատներ թշնամի պետութեանց ու իրենց գաշնակիցներու երկիրներէն չեն կրնար պրկել, իսկ եթէ պրկեն այսպիսիներու մասին օրինական պատիժ պիտի սահմանուի։

Յօդ. 6.— Թշնամի պետութեանց ու գաշնակիցներու երկիրներուն պատկանող պրամատաներու յատուկ պանքնօթներ առանց ելմտից նախարարութեան պետնել արգիլուած է։

Յօդ. 7.— Օսման. հպատակներու և կամ չէզոք պետութեանց հպատակներու կղմանել թշնամի պետութեանց ու իրենց գաշնակիցներու երկիրներու վրայ քամպիօ վաճառումը արգիլուած չէ։ Բայց քամպիօ գնողներ թշնամի պետութեանց ու անոնց գաշնակիցներու երկիրներուն մէջ վճարում կատարելու պահուն յիշեալ քամպիօն չպիտի գործածեն, իսկ և եթէ ընդհակառակն Նոյ. 24ին հրատարակուած կանոնագրին երկրորդ յօդուածին համաձայն պատժոյ պիտի ենթարկուին

Քաղ. Վիճակի Լուրեր

[Գաղուած Պօլսոյ եւ Թղթերէն]

Սօֆիոյ լրտեսական Համամայնութեան գեղարուեստները Պուլկար գահլիճի նախագահին բողոքած են, Տէմէտրագի ճամբով պէսի Թուրքիա ուղեւորած և ազգամիջեցիներուն փոխադրութեան թոյլատուութեան դէմ։ Պուլկարիա նաև արտօնած է Տէմէտրագի ճամբով գաչվաղ պահիլի և ուրիշ ուսեասիրներու ուղղորդումը։

Ընդդիմադիր կուսակցութիւնը Սոպրանիէ յանդրած է պատերազմական առևտրի ջնջումը, որ հաստատած էր Ռուսիոյ մերձեցութեանց ու կղզիները ներուն հետևանքով։ Մ. Ռուսոպուլոսի այս խնդրանքին պատասխանելով լուսած է թէ պատերազմական առևտրը հաստատուած է Լիկիոյ անդորրութեան և բարօրութեան համար։

Ներկայիս իր երկրաշան նախկին մէջ օրէնքի զանազան դրպիրներուն վրայ վիճաբանած է։ 1331ի անուանական տարւոյն պիւտճէի վիճաբանութիւնը որ երեսփոխ. ժողովը մէջ տեղի պիտի ունենայ, չորեքշաբթի օրուան յետադրուած է։

Պուլկարիոյ և Ռումանիոյ թագաւորներու հաւանական տեսակցութեան մասին արուած լուրը հերքուած է։

Ընդհանուր ապստամբութիւնը կը վերացնել. հակառակ որ մեր քանակը միշտ յաղթականօրէն կը յառաջանայ կռիւներու մէջ, ամրողջ գիրքերէ հետապրնելը չեն կրնար հանդիլ որով սեւէ մանրամասնութիւն տակաւին չենք ուսած մեր զօրաբաժանմունքներու գործողութեանց մասին։

Վիեննայէ հասած լուրերը կը ծանուցանեն թէ Գիպտոսի անգլիական կառավարութեան ներկայացուցիչը «Էլ Մուքաթթամ» լերդին թիւրքի լրտեսապրիներէն միոյն հետ ունեցած տեսակցութեան մը պահուն հետեւեալը յայտարարած է. «Եգիպտոսի մէջ այն թէ տակութիւնը որ մենք յայտարարած ենք, նշանակելի փոփոխութիւն մը պիտի կատարէ երկրին ընդհանուր կեանքին վրայ։ Պիտի աշխատինք պատշած կառավարութիւն մը հաստատել ջնջելով բոլոր քրիստիանականները»

Սիպերիոյ մէջ ռուս զօրքերը ապստամբելով, սպաննած են Թոմսկի ընդհանուր կառավարիչը։

«Օսմանիչէր-Լոյտ» կը գրէ թէ կովկասի մէջ ռուսերու կողմանէ միւսլիմանններու վրայ բանեցուցած ճնշումին մասին չրջող լուրը օրըստօրէ կը հաստատուի։ Միևնոյն թիւրքին տեղեկութեանց համաձայն կ'ըսուի թէ, 18000 կովկասի միւսլիմաններ սահմռկեցուցիչ նօթօրօսնիք և Քէրչ տարուած են հոն զինուորական ճամբաններ չինելու համար։

Սօֆիայէ կը հեռագրեն թէ Սերպիոյ համար ռազմամթերքներով բեռնուած չորս նաւեր Դանուբէ անցած են։ Միևնոյն ազգութենէ տեղեկութիւնք կրծատնուցանեն թէ Սպրանիէի մէջ օրէնքի նոր յատակագիծ մը կազմուած է ուրով պետական կառավարութեան իշխանութիւնը կը տրուի զինքի տակ կոչել, հարկը երբ տեսնէ, նոյնիսկ անոնք ուրանք զինուորական ծառայութենէ ղերծ են։

Պերլինէ կ'իմացնեն թէ Իւքսէմպուրկի Մեծ դքսութեան այս քաղաքին ներկայացուցիչը յայտարարած է որ հաշտութեան գոյացման մօտալուտ ըլլալուն մասին չրջող չշմարիտները սուտ են։ Ան աւելցուցած է նաև թէ, Լա Հէյի ժողովոյն տրամադրութեանց համաձայն չէզոք պետութիւնք կրնան հաշտութեան առաջարկութիւնը բռնադատելու,

Պերլինէ կը հեռագրեն թէ տանելի ամրոցներ տեղի ունեցած են բեմմանեան ազդմագաշտի վրայ։ Այս փոխադրիներու հետևանքով Ֆլանտրի և հիւսիսային Ֆրանսայի երկու բանակները մեծ կրճատութեան ենթարկուած են։ Միևնոյն ազբիւրէ տեղեկութիւնք կը հաստատեն Պուլգարի տարածութեան մէջ Գերմանի բանակը անկազմելու համար, ձախողած է։

«Ռօթէրտամչ Քուրան» կ'ապահովէ թէ վերին Ալզասի մէջ Ֆրանսական յարձակողականը զգրած է։ Միևնոյն տեղեկութեանց համաձայն կ'ըսուի թէ՝ վերջին ճակատամարտներու մէջտեղին Ֆրանսացւոց կրած կորուստները 20՝,000 հոգի կը հաշուուին։

Վիեննայէ կը հեռագրեն թէ՝ Զարը միևնոյն առանձնաշնորհութիւնները խոստացած է արձանագրելու Բալմանքներու ընչացքս արդէն խոստացած էր Հոլանդիոյ։

«Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ»ի իր համապարանին մէջ Աւստրիական կառավարութիւնէն կը պահանջէ կարմիր Տէտրակի մը հրատարակութիւնը, պաշնակիցներու կողմանէ ներկայ պատերազմին պատասխանատուութեան չուրջ տարածուած լուրերը հերքելու համար։

Բարիզ «Թան»ի հասած վերջին հեռագիր մը կը տեղեկացնէ թէ Թագաւոր ցեղերու չարժումը Ֆէսի մէջ օրըստօրէ կը մեզմանայ։ Թուհղրաի և Քամիրաի հողամասին մէջ կացութիւնը անփոփոխ կը մնայ։ Գազանի գործիչներ կը չրջին երկրին մէջ ընդհանուր յուզափոխական չարժում մը յառաջ բերելու համար։

Կարգ մը մանուածոր տեղեկութեանց համաձայն՝ արաբ բանակները կ'ըսուի թէ Թաֆիլէլթի մէջ պիտի համախմբուին, պատնեշելու պաշարելու նպատակաւ։

Պերլինէ կը հեռագրեն թէ ռուսերը գազարմանի գաւառները ամբողջապէս մաքրած են վտանգաւոր իմանալ պէտի թրքերէն թիւրքերը որ կը հրատարակուէր Նօվօրօսքիի մէջ և վառած են իր բոլոր երկրները, նաև փակած են այս քաղաքին բոլոր միւսլիման մարզասիրական հաստատութիւնները։

Պերլինէ կը հեռագրեն թէ «Վօքալ Անցայկլոպ» կիմանայ որ մեծ պատերազմ մը մօտալուտ է պաշնակիցներու և կերմանացւոց միջև։ Նեւթօրքի Խիւի հողամասին մէջ ի փլանտրը։

Վիեննայէ կը հեռագրեն թէ մանրէկրնան բանակը մեծ գործունեութիւն մը ցոյց տուած է երէկ և առջի օր, բայց տանից սեւէ արդիւնքի։ Մանրէկրօսկոպներու Աւստրիացւոց վրայ, յարձակած են Թրէբրինձիի մօտ, բայց ետ մղուած են։

Պերլինէ պաշտօնապէս կը ծանուցանեն թէ Սբը Ովիլիոյ Յանձնախմբի, որ պատերազմական գերի բանուած է, մահուան պատգարտուած է պատերազմական առևտրի կոմսանէ։

ՀԵԹԱԳԻՐ

(Տեղական բերքերու)

Կ. ՊՕԼԻՍ. Յունվ. 1 Վիլենսէ կը հեռագրեն, Պաշտօնական գեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ Վարդաթեանները մէջ, աւստրօ-հունգարական զօրախումբեր յարձակողականի սկսած են Ուկզօքի հովիտին մէջ, յաջողելով բազմաթիւ բարձունքներ գրաւել։ Սուքօ հովիտին հիւսիսային կողմը, կրակ մինչեւ գիշերը, հակառարձակում մը սկսած է աւստրօ յաջողութեամբ։ Միևնոյն պաշտօնական տեղեկագիրը կը չարունակէ. Կօրլիկոյի հիւսիսային կողմը Զարլեկոյինի հիւսիս – արևելեան կողմը և Սաորին Նեհաի մէջ, Աւստրօ յարձակողականը չլուսուած է թշնամին մեծ կորուստներու ենթարկելով։ Միևնոյն տեղեկութեանց կ'ըսուի թէ Թօմազօվի արևելեան ու հարաւ – արևելեան կողմերը պաշնակիցներ զգալի յառաջացումներ կատարած են։ Մանթինեկրօսիներու կողմ մէ Թրէպինձիի մօտ Նազիմի դէմ պիտի կատարուած յարձակումները ետ մղուած են։

ՆՈՅՆ.— Կարգ մը մանուածոր տեղեկութիւններէ կը հասկցուի թէ Լօցի և Լօվիչի պատերազմներուն ընթացքին, պերմանք կարեւոր կորուստներու ենթարկած են ռուսերը, 6000 գերի բռնելով ու բազմաթիւ թնդանօթներ և խոշոր անիւներ գրաւելով։

ՆՈՅՆ.— Ծովային բարձրաստիճան ատոյ մը, «Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ»ի մէջ կ'ըսէ թէ նեղուցներու վրայ յարձակումը մեծ վտանգի պիտի ենթարկէ յարձակում փորձող ստրմիզը, և այսպիսի դէպք մը կարենալ ընելու համար պէտք է միևնոյն ժամանակ Սեւ Ծովու կողմէ յարձակիլ նեղուցներու վրայ, որով յարձակումի մասի փորձ մը անկարելի պիտի մնայ բոլորովին։ Միևնոյն անձը կը վերջացնէ իր խօսքը ըսելով որ այն իրողութիւնը թէ Տարտանէլի առջև միացեալ ստրմիզը Ֆրանսայի ազգի մը հրամանին ներքև կը գտնուի, ապացոյց մըն է թէ Անգլիա ոեւէ դերպիւ չ'ուզէր վտանգ ենթարկել իր նաւային միութիւնները։

ԼԻՕԼԷՕՒՄ ...
ՈՐՍԱԹՈՒՂԹ ...
ՎԱՌԱՐԱՆ ...
ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ ...
ՈՂՋԱՐԱՆՆԵՐ ...
Ս. Տ. ՆԻԳՕԼԱՒՏԻ ՈՐԴԻՈՑ

«ԴԱՇՆԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 138

ՄԻՇԵԼ ԶԱՊ ՄԱՊ

ԲԱՐՏԱԵԱՆՆԵՐԸ

ՓԱՈՒՍԹԱ ՊԱՐՏԵԱԼ

ԴՊ.

ՏԻՒՆՓԻՐՓԻ ՁԱՄԲԱՆ

Դուռը՝ զոր գուբալն բանալու համար հարկ պիտի ըլլար խորտակել, ընդհակառակը նեղալն բանալը չատ դիւրին էր։ Զայն ամրողջ փակող ահագին նիզակը չատ դիւրաւ և առանց ազմուկի կը սահէին. քանի մը վայրկեանի մէջ Բարտաեան բացաւ դուռը և ինքզինքը դուրս նետեց։

Այս մէջտեղ Նոթր-Տամի ժամացոյցը կէս գիշերն հատ ժամը կէս կը զարնէր։ Բարտաեան ափկ գէշ գոյնց դուռը՝ ոչ թէ վախ կամ կասկած ունենալուն, այլ այն չուտով թէ կարելի եզածին չափ ուշ պիտի իմացուէր իր անկ, անցած ըլլալը, այն ատեն գոհունակութեան լայն հառաչ մը արձակելով՝ արագաքայլ բռնեց Սէն-Տրնի փողոցին ճամբան, այսինքն Տըվինիէրի ճամբան ուր հասաւ առանց որ և է արգելքի։

Պանդոկը գոց էր։ Բայց որչափ որ հոն ամէն ինչ խոր քունի մէջ ընկղմած կ'ենթևէր, Բարտաեան դուռը զարնելու իրեն չատուկ կերպ մը ունէր։ Եւ կերեւի թէ այս կերպը ատենէն չատմարեր էր, որովհետև տասը վայրկեան ետքը՝ սպասուհի մը կէս քուն կէս արթուն եկաւ բացաւ դուռը։

—Ձաչէ՛նք, բաւ ատիաը որ անօթթեւթինէ կը մեռնիք։

—Պարան ատիաս, ատաճիկ քուն ուներ, բաւ խեղճ սպասուհին։

Բարտաեան չեզոքի պահից գայն։ Բայց երբ հասատատից թէ իրօք չէր ատեր.

— Լաւ, բաւ ժպտելով, գնա փնտրիր. գնա՛։ Միայն բակ ինձի թէ անկոպինա պատրա՞սա է։

—Բոլորովին պատրաստ, պարոն ասպետ։

—Շատ լաւ։ Հիմայ մտիկ ըրէ. խօսք կատա՞ս ինձի առաւտան ժամը վեցին արթնցնելու վրայ։

—Ինչո՞ւ չէ, քանի որ ժամը հինգին անկողնէս կ'ելլեմ։

—Կեցցե՛ս։ Գնա՛ պառկի ուրեմն։ Միայն՝ եթէ մոռնաս զիս արթնցնել, ոչ միայն քեզ վռնտել կուտամ տեղէն հիւկէթէ, այլ նաև մարդասէր պէս պլոտդ մտովդը կը կարեմ, այնպէս որ սիրտդ՝ եթէ ունիս՝ ա՛լ երեսդ չպիտի նայի, իսկ եթէ սիրտդ չունիս...

—Հապա մը ունի՛մ, գոչեց ապչիկը խնդալով։ Բայց անհոգ եղիր, պարոն, մինչ պիտինք թէ գուբ որչափ պատուով կընդունուինք այս տան մէջ ուր տանտիրուհին աւելի գուբ էք ակըը...

Այս բառերը ըսելով՝ չարաճճի սպասուհին կծիկը գրաւ, թողլով Բարտաեանը գրեթէ զժգոհ իր վիճակին մէջ։

—Թող տեսնէ գաս մը ըլլայ ինձի որ ուրիշ անգամ չի մոգնամ ապտակ պէս չուկ ապչկան մը քունին վրայ... Ա՛ռ գէհ Հիւկէթ... Ահաւասիկ իր բարի համբաւը վտանգի տակ է... Եւ տակայնս... Բայց ես անօթի ծարաւ կը մնամ կոր...

Եւ տպաւորը խոհանոց մտնելով՝ երկու աչքտնակ վառեց. չուտով մէկ կողմ գրաւ իր աւերը, վրայէն հանեց իր բամբակոնակը և կաշիէ վերարկուն։ Ցետոյ, ո-

րովհետև ափսնչելի կերպով կը ճանչնար առնը, մատան իջաւ և երկու չիչ առած վեր ելաւ։ Այն ատեն փայտանոյց գնաց և վերադարձաւ խուրձ մը փայտով գոր նետեց վառարանին մէջ և կրակ առաւ։ Բայը ճարճատեց։ Եւ Բարտաեանի աչքերուն մէջ նոյնպէս կը ճարճատէր բարբառութեան, զարմանութեան և հիացմունքի բոց մը։

—Եթէ կիպի գուբաբ, եթէ Ֆաուսթա, Պիւսի-Լէքրէլ և Մէնիվիլ... ամէն անոնք որ հանէս ինկած են և հանէս ինկան պիս սպանելու, որոնք բաւական տարբճանոակ, աւեր, գաշոյն և հրացան չունին պիս որպէս, որոնք ամրողջ բանակ մը ոտք կը հանեն՝ պիս ողջ կամ մեռած բռնելու. եթէ կրանա՛ պիս տեսնէին այսպէս մէկ չտոլիով, եթէ տեսնէին որ կրակ կը վառեմ և ճարպիզ մը եփելու կը պատրաստուիմ... արդեօք որչա՛փ պիտի խնդային... եթէ տեսնէին որ այս հիանալի տապակին կոթը բռնած՝ կատարեալ իշխանութեամբ պատերազմի խոհարարի մը դերը կը կատարեմ... ա՛խ, որչա՛փ պիտի խնդային արդեօք...

(Շար)